

OTŘESNÝ PROFIL „DOBRÉHO JMÉNA SALM“ Utajovaný dokument z roku 1945 hovoří

V současnosti jsme svědky povyku proárijsky orientovaného tisku nad soudem dcer statkáře Hugona Nikolause Salm-Reifferscheidta z Rájce o pamětní desku odbojářů v jihomoravské Doubravici. Jako pozůstalý po obětech gestapa a Osvětimi jsem se podle dcer Salmových dopustil neuvěřitelného kacířství. Odvážil jsem se napsat na pamětní desku mého dědečka legionáře Jana Holíka a strýce odbojáře Aloise Štěrbáčka, že onen druhý byl „odvlečen do Osvětimi zapsaným kriegerkameradem Salma Tugemannem“. Kdo byl Holík, Štěrbáček, Tugemann a Salm?

Legionář Jan Holík pocházel ze staré selské rodiny, usazené v Doubravici po několik staletí, a příbuzné s rodem Kunců, z něhož pocházel známý moravský skladatel Jan Kunc, ředitel konzervatoře v Brně, můj prastrýc. Z tohoto rodu rovněž pocházel další můj příbuzný *Leopold Kunc*, odbojář sťatý nacisty gilotinou na Pankráci na jaře 1945! Legionář Holík bojoval v Rusku u Bachmače proti Němcům. Prošel celou sibiřskou anabází a lodí kolem Indie se vrátil domů až roku 1920.

Alois Štěrbáček, náčelník Sokola, zpravodaj Sokolské župy krále Jiřího, byl šéfkonstrukteurem Kaplanových turbin ve známém Storkově závodě v Brně. Byl vynikajícím odborníkem a podílel se na montáži prvních Kaplanových turbin v republice, také v Řezníčkově elektrárně v Doubravici, která patří k nejstarším zemědělským elektrárnám toho druhu ve státě. Byl též dobrým sportovcem, vynikal v atletice, veslování, a v prostných se zúčastnil sokolských sletů v Praze. V Doubravici organizoval zbudování pomníku Miroslava Tyrše, který za války nacisté odstranili a dnes byl znovuobnoven. Za okupace se Alois Štěrbáček ihned zapojil do odboje. Stal se členem skupiny „Jindra“, organizace zapojené do Obrany národa. Na Vysočině organizovali převozy zbraní z Olomouce do úkrytů a sbírky na vdovy popravených a rodiny zatčených. Po zásahu gestapa v r. 1941 v Doubravici byl zatčen, vláčen Kounicovými kolejiemi a dalšími německými vězeními, až byl r. 1942 umučen v koncentračním táboře Osvětim. Můj dědeček Jan Holík byl poté gestapem tak dlouho vyslýchán, až na následky toho r. 1943 zemřel. Má teta Jarmila Štěrbáčková dlouho neúspěšně na okupantech vymáhala popel svého manžela. Přitom musela zaplatit náklady věznění v Osvětimi a kremaci zlikvidovaného vězně... Vždy mi s pláčem ukazovala potvrzenku a vězeňskou strýcovu uniformu s pověstným trojúhelníkem politického vězně. Zemřela roku 1984, dávno poté, co v Doubravici nomenklatoři 50. let zrušili Memorál Aloise Štěrbáčka, pořádaný na jeho počest v poválečných letech, a co v Jedovnicích nomenklatoři 60. let zlikvidovali veslici „Alois“ nazvanou na jeho počest. Jako členka Svazu protifašistických bojovníků zemřela bez uznání, bez odškodnění, bez poct pro svého manžela a bez pamětní desky na jeho památku. Stát od roku 1945 až podnes se nepostaral o pamětní desku odbojářů. Postaral jsem se sám a nesu následky.

Alfred (Chwatik) Tugemann byl iniciátorem odvlečení mého strýce Štěrbáčka. Tento rájecký blockleitr NSDAP, SAman, udavač mnoha vlastenců, na udání doubravické zrádkyně Č. se podílel na zátahu gestapa na doubravické sokoly. Udavačské dopisy se r. 1945 našly v jeho písemnostech. Tugemann pocházel z habsburského panství v Karpatech, z Popudína. Byl veteránem I. světové války, stejně jako kníže Hugo Nikolaus Salm. Kníže Salm pronajal Tugemannovi byt v zámecké ubytovně v č. 85, dal mu zaměstnání na velkostatku a ustanovil ho vrchním účetním velkostatku. Takto zabezpečený Tugemann se za okupace dokonce stal na dva roky dosazeným starostou Rájce.

Kdo byl dnes tak omlouvaný a oslavovaný kníže, velkostatkář *Hugo Nikolaus Salm-Reifferscheidt*? Nechejme hovořit fakta z dokumentu roku 1945. V roce 1945 byla v Rájci tak jako všude jinde z rozhodnutí státu ustavena bezpečnostní komise MNV, jako základní orgán

státu, který měl za úkol vyšetřovat všechny Němce, Maďary, nacisty, fašisty, kolaboranty, gardisty, vlajkaře a osoby se Svatováclavskou orlicí. Do této skupiny vyšetřovaných patřila v té době celá rodina statkáře Salma. Místní národní výbor v Rájci byl vyzván ONV Boskovice k vyjádření ve věci osvědčení národní spolehlivosti Huga Salma a jeho rodiny. Pod čj. 2718/295-1945 k 31. 10. 1945 MNV Rájec podal toto vyjádření:

*„Hugo Salm a jeho rodina jsou Němci. Sám to v protokole uvádí, a u české veřejnosti není o tom nejmenší pochybnosti. Při sčítání lidu hlásil se vždy k německé národnosti, tak v r. 1910 a 1930. Ve všech listcích pro domácnost, ... je s celou rodinou označen jako D (Deutsche). Pobíral též částky jako samozásobitel a používal též všech výhod REICHSHILFE (říšské pomoci Němcům). Mimo to přispíval velkými částkami (40.000 Kr.) na WINTERHILFE (zimní pomoc německým vojskům, zejména na Stalingrad). U místního vedoucího strany NSDAP Němce Chvatika-Tugemanna bylo nalezeno album **KRIEGERKAMERADSCHAFT**, s fotografiemi čelných osobností a funkcionářů strany NSDAP z celého okolí, a jest mezi nimi též fotografie Hugo Salm-Reifferscheidta. Hugo Salm stýkal se jen s německou a šlechtickou společností. Jeho styk se třemi českými rodinami, které uvádí Dr. Krippner (Salmův advokát a podílník ve společnosti Mor. Kras), měl poněkud jiné důvody, neboť se jednalo o starostu obce (pan Rakovčík), advokáta a osobního lékaře. Bývalý starosta Rakovčík – je známý jeho výrok, pronesený veřejně v hostinci dne 5. dubna 1939: „SSSR je rozvrácený stát... i u nás se mělo střílet hned v 18. roce, **prvního měli zastřelit Masaryka...** – pokusil se přihlásit H. Salma, s nímž ho sbližoval rakušácký duch, do Národního souručenství. Salm se zajišťoval pro všechny případy v době, kdy úspěch nacistické politiky nebyl ještě zcela jistý.*

H. Salm nabyl v r. 1940 říšskoněmecké státní občanství – příslušnost. Dne 15. XI. 1939 podal přihlášku, a od 1. I. 1940 je členem NSRKB, Kriegerkameradschaft (Nazionalesozialistische Reichskriegerbund) a Kriegerkameradschaft Streudeutsche (organizace „rozptýlených Němců): od 1. I. 1940 je členem DAF (Deutsche Arbeitsfront, přidružený svaz NSDAP), od 1. I. 1943 je členem BDO (Bund Deutscher Osten, německý kolonizační svaz), (platil příspěvky). Kněžna Salmová, manželka Hugo Salma, je od 1. I. 1943 členkou BDO, platila příspěvky: r. 1940 nebo v r. 1941 obržela od strany NSDAP Mutterkreuz (záslužný kříž německé matky, bronzový). ...Dcera Ida je od 1. I. 1940 v DAF a NSV (něm. organizace při NSDAP pro výživu). V r. 1944 se provdala se souhlasem celé rodiny za německého šlechtice a německého... **důstojníka Schoellera** (důstojník 6. pluku tereckých kozáků wehrmacht-Waffen SS, vyznamenaný dvěma železnými kříži I. a II. tř., válečnými dekoracemi příslušníků východních národů, odznakem Chorvatské legie, medailí řádu Koruny krále Zvonimíra IV. stupně, udělovanou válečným zločincem Paveličem).

Organisationsplan NSDAP, blok Raitz, obsahuje následující zápis: „In diesen Block werden nach stehende Deutsche...:

Fürst Hugo Salm Reifferscheidt, Raitz I.

Altgräfin Idda Salm-Reifferscheidt, Raitz I.

Altgräfin Elisabeth Salm-Reifferscheidt, Raitz I.

Altgräfin Marie Salm-Reifferscheidt, Raitz I.

Altgraf Hugo Salm-Reifferscheidt, Raitz I.

Při tomto organizačním plánu je seznam osob NSDAP, blok Raitz a pod uvedeným běžným číslem jsou následující jména:

21. Fürst Salm Hugo Nikolaus 14. 10. 1893 EW (Erwachsene)

22. Fürstin Salm Leopoldine 6. 9. 1895 EW

23. Altgraf Salm Hugo-Maria 12. 12. 1933 KB

Domácnost Hugona Salma jest ryze německá. Členové rodiny mezi sebou mluví jen německy. Děti jsou vychovány německy. Od nejútlejšího mládí měly domácí učitelky anglické,

francouzské, italské a ve věku povinné školní docházky také českou učitelku, aby se naučily česky s ohledem na české prostředí. Od návštěvy veřejné školy obecné byly okresním školním výborem v Boskovicích v předválečných letech osvobozeny a povoleno jim soukromé vyučování. Koncem roku dělaly pak zkoušky z učiva jednotlivých tříd. Za první republiky bylo pod důstojnost německého šlechtice, aby jeho děti chodily do české školy společně s dětmi ostatních občanů, ač dnes se tam tlačí. Naproti tomu Němci, kteří bydleli v Rájci, např. Chvatik-Tugeman, Weselka (za německé okupace to byli vedoucí funkcionáři NSDAP a SA), posílali své děti do české školy v Rájci, když německé školy v Rájci nebylo, a přece by se nikdo z nich neodvážil zneužít této okolnosti, jako dokladu o českém smýšlení, nebo jako důkazu o sympatiích k českému národu těchto nacistů, jak to činí Dr. Krippner v případě Němce Hugo Salma. Dospělé dcery navštěvovaly německé gymnasium ve Vídni, a v Brně (za okupace). Když nacisté obsadili Rakousko, byla přijata do 4. tř. měšťanské školy v Rájci dcera Elisabeth, aby prý se naučila česky. Dcera Marie a syn Hugo chodili za německé okupace nejprve do německé školy v Černé Hoře, potom navštěvovali německou střední školu v Brně. Právní zástupce Salmův Dr. Krippner převrací skutečnost a upravuje ji vzhledem k dnešní situaci podle potřeby, snaží se jednat H. Salma podstrčiti pohnutky sociálního a vlasteneckého českého cítění. Aby bylo možno posouditi skutečné smýšlení Salmových a jejich poměr k Československému státu, uvádíme, že **za první republiky neplatil daně, dlužil státu několik milionů, pročez celé jeho panství přišlo pod vnucenou správu asi v r. 1927... Rodina Salmova za války netrpěla nouzí, jak uvádí Dr. Krippner, neboť H. Salm dostával od vnucené správy, jak sám napsal 100.000 až 200.000 K.** Rodina netrpí podvýživou ani nyní. Tři členové bezpečnostního oddělení s Dr. Krippnerem navštívili začátkem září byt H. Salma (obývá dosud 5 pokojů) a zjistili, že oběd připravovaly dvě ženy za pomoci komorníka. Při současné prohlídce bytu se prokázalo, že domácnost je ryze německá (jako knihy, časopisy, gramofonové desky a jiné – knihovna má 45.000 svazků). Ani Salm, ani kdo z členů rodiny se při výslechu nezmínil, že by podporovali nějakou českou rodinu, jejíž živitel byl vězněn. H. Salm nemá také žádných dokladů o tom, že by byl členem Svazu čs. důstojnictva. Jeho nemoc nelze uvádět v souvislost s převratovými boji na Slovensku v letech 1918–19. Dr. Krippner, aby sehnal nějaké zásluhy pro H. Salma, uvádí, že přes celou válku přechovával prapor čs. vysloužilců. **Jedná se totiž o prapor bývalých rakouských veteránů.** Je to nevědomost Dr. Krippnera nebo úmyslnost? Je lež, vytýká-li Dr. Krippner komunistické složení bezpečnostního referátu. Místní národní výbor v Rájci nad Svít. uvážil své stanovisko vůči Salmovi kriticky, a podle pravdy posoudil námitky Dr. Krippnera, a dospěl k závěru, že Němcům vyhlášená spravedlnost týká se rovněž případu celé rodiny H. Salma, aby také jako dějinná spravedlnost odčinila Bílou horu i v Rájci.

Poněvadž H. Salm Reifferscheidt je reakční Němec, odchovanec německé rakouské monarchistické šlechty rakušáckému duchu věrný, poněvadž **v době zvýšeného nebezpečí republiky byl i s rodinou členem různých odboček organisace NSDAP a měl říšskoněmeckou státní příslušnost, platil příspěvky, přispíval velkými částkami na Winterhilfe,** poněvadž ve všech, i ve III. lístku pro domácnost jsou všichni členové rodiny Salmovy označeni D, a používali všech výhod Reichshilfe, poněvadž při všech sčítání lidu hlásil se vždy k německé národnosti, poněvadž vedoucí úředníci ... byli vždy Němci, kteří vytvářeli v Rájci panovačné germanisační prostředí, poněvadž nechoval sympatií k Československu, neplatil daně, dlužil státu několik milionů korun, poněvadž peníze vydřené na českém lidu utrácel v cizině,... a v době zvýšeného nebezpečí republiky jednal vypočítavě podle situace, **usnesl se M.N.V. v Rájci jednomyslně ve schůzi dne 23. 8. 1945, aby celá rodina Hugona Salma byla z Rájce odsunuta** a majetek všech členů rodiny aby byl zabaven jako národní majetek a půda navrácena lidu. Podkladem tohoto usnesení byly vyšetřující

spisy a vyjádření bezpečnostního referátu M.N.V. ze dne 24. července 1945, které bylo zasláno bezpečnostnímu referátu okresního národního výboru v Boskovicích.

...

Závěr.

Protože Hugo Salm a jeho rodina, jak z výše uvedených údajů je zřejmo, že v době zvýšeného ohrožení republiky porušili povinnosti československých občanů, nemůže mu a jeho rodině býti osvědčení o národní a státní spolehlivosti vydáno a státní občanství zachováno. Toto usnesení bylo projednáváno ve schůzi M.N.V. v Rájci... (vlastnoruční podpisy)

Bezpečnostní referent Rašovský Robert

členové bezpečnostního oddělení Klein Rudolf, Plhoň Oldřich, Skoták František, Komárek. Kulaté razítko MNV Rájec. V Rájci (datum viz výše) 1945. “

Takto jednoznačně hovoří dokument z roku 1945, dokument, který byl a stále doposud je různými – dokonce i úředními místy – zatajován. Dokument, který v Rájci-Jestřebí dne 3. 11. 2004 vlastnoručním podpisem potvrdil poslední žijící svědek bezpečnostní komise MNV Rájec, 92letý pan Oldřich Plhoň.

Jako občan žalovaný za pamětní desku v Doubravici, kde jsem uvedl údaj o zapsaném kriegerkameradovi pana Salma, bych nyní vlastně já sám měl žádat po dcerách Salmových omluvu. Podle tohoto pravého dokumentu totiž pan Salm skutečně dne 15. listopadu roku 1939 podal přihlášku do Kriegerkameradschaft, a posléze se stal členem této organizace, kdy pak byl zapsán v seznamu K.K. Rájec pod číslem 11, zatímco nacista Tugemann tam byl zapsán pod číslem 2, ředitel Salmovy šamotky Augustin tam byl pod číslem 5 a Salmův správce Weselka pod číslem 1. Vedoucí letovické 21. skupiny NSDAP ing. Hanke pak tam byl zapsán pod číslem 8. Konečně zapsanou listinu Kriegerkameradschaft Rájec, kterou uchovává Moravský zemský archiv v Kunštátu pod signaturou G 360 – a právě za ni jsem byl žalován! – pak musel prověřovat vedle nacisty Hankeho také nejvyšší krajský vůdce válečníků v Brně, Obersturmbannführer SS, Oscar Judex, vrchní starosta Brna, po válce popravený.

Nevím, co bych ještě měl komentovat. Snad jen to, že citovaný dokument korunuje všechny předchozí podané důkazy – listinu K.K. Rájec, registrační kartu K.K. pana Salma s členským číslem 142, lustrační zprávu KS-MV Brno z roku 1959, rozhodnutí MV ČR z roku 2002 i rozsudek Nejvyššího správního soudu o panu Salmovi a nenabytí jeho státního občanství, atd. Snad jen to, že v tomto státě pravda nevítež. **V tomto státě pravda vyděsí.** Nakonec pokládám otázky – jaké dobré jméno měl muž, který se říšským dotazníkem Fragebogen přihlásil 29. 9. 1939 k říši, k rasovým zákonům a k soukmenovectví? Jaké dobré jméno měl muž, kterého na základě předchozích skutečností roku 1945 zbavili čestného občanství Rájce? Jaké dobré mravy jsem porušil, když jsem na pamětní desce uvedl, že nacista Tugemann byl jeho zapsaným kriegerkameradem, když to citovaný dokument jednoznačně prokazuje? Proč se dobré mravy připouštějí jen na ochranu nacismu a zapsaných nacistických kolaborantů? Proč proárijský tisk nenapíše ani jednou řádku o odbojářích, kteří položili život za republiku? Proč se oslavují jen nacističtí kolaboranti? Proč je třeba odsuzovat pamětní desky a autory pozůstalé po Osvětimi, kteří to sdělují? Otázky nechť si zodpoví čtenáři sami.

Pozůstalý po odbojářích PhDr. Jiří Jaroš (Nickelli)

